

**Български информационен консорциум – 10
години успяваме заедно**
**Bulgarian Information Consortium – 10 years of
success together**

**Надя Терзиева, Председател на УС на БИК,
София**
**Nadya Terzieva, President of the BIC Government
Board, Sofia**

От 1991 г. **Надя Терзиева** работи в Нов български университет (НБУ). След създаването на университетската библиотека през 1995 г. е назначена за директор. В продължение на 17 години Надя Терзиева работи в областта на библиотечно – информационната наука и практика и има редица публикации и презентации. Участва в международни проекти и специализира библиотечен мениджмънт във Великобритания, Холандия, Испания, Португалия и др. Има бакалавърска степен, специалност “Българска филология” и магистратури “Библиография и научна информация” и “Бизнесадминистрация”. В резултат на спечелен проект, финансиран от Институт Отворено Общество, Унгария, през 2002 г. става национален координатор за България на проекта „Електронна информация за библиотеките“, осъществяван от международната фондация „Electronic Information for Libraries” – eIFL, в която членуват 40 държави. Същата година, заедно със съмишленици от други университети, създава първото сдружение с нестопанска цел „Български информационен консорциум“, чиято дейност е свързана с разпространението на електронна информация за научни и образователни цели в България. Участва активно в инициативите на Българска библиотечно - информационна асоциация и Фондация „Национална академична библиотечно-информационна система“. Консултант е на библиотеката на Американски научен център в София.

Since 1991 **Nadya Terzieva** has been working in the New Bulgarian University. Since 1995 after the University Library foundation she has hold the post of the Library Director. For the period of 17 years she has worked in the field of library information science and practice and has had publications and presentations. She has participated in international projects and has specialized library management in the UK, The Netherlands, Spain, Portugal, etc. Nadya has a Bachelor Degree in the field of Bulgarian Philology and Master Degrees in Bibliography and Scientific Information and Business Administration. In the frame of a successful project supported by the Open Society Institute, Budapest, Hungary, during 2002 Nadya Terzieva has become the national coordinator for Bulgaria of the “Electronic Information for Libraries” (eIFL) project and the Chair of Board of the first library union for electronic information dissemination for educational and research purposes – Bulgarian Information Consortium. She is a voluntary consultant of the Library of the American Research Center in Sofia.

Резюме

Първото библиотечно обединение в България за споделено ползване на електронни ресурси е създадено в края на 2002 г. Проектът, финансиран от Институт Отворено общество, Будапеща, Унгария, е инициатива на библиотеката на Нов български университет в сътрудничество с библиотеките на Техническият университет, София, Американския университет в България, Благоевград и Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов. Създаденото обединение - Български информационен консорциум (БИК- www.bic.bg) е сдружение с нестопанска цел. Мисията на БИК е да осигурява на библиотеките в България достъп до най-добрите информационни ресурси на достъпни цени. Сдружението е национален консорциум с финансова независимост. Съгласно Устава на БИК членството е доброволно, като членовете са юридически и асоциирани. Основните дейности на обединението са разпространяване използването на електронни ресурси и услуги за образователни и научно-изследователски цели и популяризиране на нови технологии, свързани с развитието на българските библиотеки. БИК поддържа традиционни и електронни издания,

отразяващи инициативите на сдружението. Постиженията на Българския информационен консорциум са базирани на модерния стил на управление, ориентиран към резултати, който разчита на участие, координация и осигуряване на съдействие.

Abstract

The first librarian union in Bulgaria for electronic resources cost sharing had been founded at the end of 2002 year. The project, financed by the Open Society Institute, Budapest, Hungary, is an initiative of the New Bulgarian University Library supported by the libraries of The Technical University Sofia, American University in Bulgaria, Blagoevgrad and the Academy of Economics "D. Tzenov", Svishtov. The new established union – Bulgarian Information Consortium (BIC – www.bic.bg) has a legal status of a nonprofit association. The mission of the Bulgarian Information Consortium is to provide the best information resources at the best possible price to the Bulgarian users, applying high professional selection criteria and offering the best services. The association is a national consortium with financial independence. According to the BIC's statute the membership is on a voluntary base. The main consortia activities are scientific electronic resources and services promotion and libraries technologies implementation encouraging. BIC has maintained traditional and electronic publications covering the association's initiatives. The Bulgarian Information Consortium achievements are based on the modern management results oriented style that relies on the member's participation, coordination and support.

БИК - създаване

Мисия и създаване

Първото библиотечно обединение за споделено ползване на електронни ресурси е създадено в края на 2002 г. по инициатива на Библиотеката на Нов български университет (НБУ), с финансовата подкрепа на Институт „Отворено Общество“ -Будапеща, Унгария. Библиотеката на НБУ, в сътрудничество с библиотеките на Техническия университет, София, Американския университет в България, Благоевград и Стопанска академия „Д. Ценов“, Свищов основа сдружение с нестопанска цел Български информационен консорциум. Конкретният повод е библиотеките в България да ползват и заплащат споделено базите данни на EBSCO Publishing. Мисията на БИК е да осигурява достъп до най-добрите информационни ресурси на достъпни цени.

Основните цели на сдружението са свързани с:

- подпомагане и насърчаване използването на електронни информационни ресурси сред библиотеките членове и техните потребители;
- постигане на преференциални финансови условия за ползването на информационни ресурси в полза на членовете на консорциума;
- насърчаване на технологичното развитие на библиотеките чрез обучение и обмяна на опит между членовете.

Финансиране

През 2003 г. всички дейности на БИК са финансирани от средствата на спечеления проект. От 2004 г. сдружението е на самоиздръжка, като разчита на приходи от членски внос, такси услуги, спонсорство и целеви вноски.

БИК е член на фондацията eIFL.net от своето създаване до 2010 г. като от 2004г., в продължение на 6 години заплаща такса на фондацията за членството на България.

Географски обхват

Според своя географски обхват БИК е национален консорциум. Той е основан, като такъв в рамките на проекта „Електронна информация за библиотеките“ - eIFL, в резултат на обявен конкурс от Институт „Отворено Общество“ – Унгария. Най-много членове са съсредоточени в София – 18, Пловдив – 6, във Варна - 4, 2 в Благоевград и Велико Търново, и по 1 в Габрово, Русе, Свищов, Стара Загора, Шумен, Плевен и Ботевград.

Участници и членове

Съгласно Устава на сдружението членството е доброволно. Членовете са юридически и асоциирани. Юридическите споделят целите на сдружението и средствата за тяхното постигане, докато асоциираните участват само в определени дейности.

Уставът на сдружението гарантира възможност за участие на различни по вид и големина библиотеки и организации. Към настоящия момент 39 библиотеки и информационни звена от държавни и недържавни организации участват в различните инициативи на сдружението.

Дейности

Основните дейности на сдружението са в три основни направления, свързани с кооперирането и сътрудничеството на библиотеките.

Електронни ресурси и обучение

Най-важната програма "Електронни ресурси и обучение" е свързана с подпомагане използването на електронни ресурси от членовете на сдружението чрез маркетингови дейности, реклама и обучение. БИК координира всички дейности, свързани с обединения абонамент за бази данни. През годините работи с EBSCO Publishing, Emerald Fulltext, Gale Virtual Reference Library, InfoTrac Custom Journals, Oxford Reference Online. Premium Collection и др. Как стигаме до консорциумно споразумение?

1. Пробен достъп до база данни
2. Анализ на статистическите данни от ползваемостта по време на пробния достъп
3. Анкета с цел проучване на готовността за абонамент сред членовете
4. Поискване на оферта/Преговори
5. Разпределяне на сумата от офертата спрямо финансовите възможности на библиотеките- членове
6. Подписване на договори между БИК и всеки член участник в обединения абонамент
7. Сключване на лицензионно споразумение с издателя
8. Събиране на таксата за абонамента и заплащане на издателя

За да насърчим участието в обединени абонаменти:

1. Пълна отчетност и прозрачност за изразходваните средства
2. Изготвяне на статистически справки за ползваемостта за определен период по заявка на всеки участник
3. Представяне на класации ТОП 10 – най-активни ползватели на базите и ТОП 10 – най-използвани заглавия ТОП 10 библиотеки
4. Представяне на финансовите ползи под форма на спестени средства

Опитът показва, че независимо от увеличаване на годишната абонаментна такса за базите данни EBSCO и намаляване на броя на участниците, за периода от 2003-2012 г. цената на една статия, използвана в рамките на консорциумно споразумение, варира от 0.52 до 1.19 щатски долара. Ползата е безспорна, тъй като тя е многократно по-ниска в сравнение с доставка на една статия, по междубиблиотечно заемане, на цена средно 25 щатски долара за един документ.

Пробни достъпи до услуги и ресурси

За период от 10 години организирахме пробен достъп до 102 платени електронни ресурса и услуги, 46 безплатни електронни ресурса и 10 софтуера от типа Open Source.

За да представяме на нашите членове нови библиотечни продукти и услуги, както и да популяризираме идеята за споделено ползване на електронни ресурси организираме семинари „Ден на технологиите“ и „Добри библиотечни практики“, както и годишни срещи на членовете в края на всяка година.

За 10 години сме организирали 49 семинара (Ден на технологиите, Добри практики и др.) с общо 2484 участници.

През 2008 г. в София, от 6 до 8 ноември бе организирана eIFL.net General Assembly с над 100 делегата от цял свят.

Коопериран абонамент

Второто направление дейности е програма "Коопериран абонамент". Програмата цели да разшири значително достъпа на участващите библиотеки до електронни версии на печатните западни периодични издания. Основните задачи са: организация и провеждане на общ конкурс по ЗОП за абонамент на периодични издания, от името на всички участващи в проекта библиотеки, получаване на преференциални ценови оферти и промоциране опита на кооперирания абонамент. Кооперираният абонамент включва

и доставка на документи при изгодни условия между участниците в проекта.

Връзки с обществеността и фондонабиране

Програма “Връзки с обществеността и фондонабиране” е третото направление дейности. Целта на програмата е да представи сдружението в публичното пространство и да развие инициативи, свързани с привличане на средства за самоиздръжка на консорциума.

Основно средство в тази посока е сайтът WWW.BIC.BG, който осигури единно информационно пространство за всички членове. На страницата на сдружението са поместени устава, правилата, условията за членство, информация за инициативите, новини и полезни връзки за библиотечната общност. Част от сайт е „Професионална читалня“ с актуални заглавия за библиотечни специалисти и он-лайн форма за организиране на работни посещения в определена библиотека. Сайтът поддържа превод на различни езици и за последните две години е посетен над 10 000 пъти или по 15 посещения средно на ден. Над 60% са новите посещения от различни държави.

БИК се представя пред библиотечната общност и чрез своите Издания

От създаването си БИК издава бюлетин “Нова библиотека”, в печатен и електронен вариант, който отразява инициативи на сдружението, мнения и коментари на представители на библиотечната гилдия и академичната общност за ползата от електронните ресурси и други актуални новини.

В края на 2004 г. Българският информационен консорциум започна издаването на годишник. Сборникът съдържа презентации и доклади от семинарите Ден на технологиите, Добри библиотечни практики, както и материали от националните срещи. Изданието излезе в тираж от 300 екземпляра и се разпространи безплатно в страната.

Към настоящия момент и двете издания са представени електронно чрез сайта на сдружението, като се поддържат два блога novabiblioteka.blogspot.com с 15 356 посещения и <http://pravatani.blogspot.com/> за защита правата на читателите за достъп до информация с 5 915 посещения.

БИК поддържа динамична система за електронно информиране чрез уебсайта на сдружението и ежедневно разпраща чрез електронна поща актуални новини и полезна информация за членове на консорциума.

Спонсори и партньори

Важен аспект от работата на консорциума е привличането на спонсори и партньори. БИК си сътрудничи с над 60 фирми, чиято дейност е свързана с различни аспекти на библиотечното развитие и практика.

Ден на технологиите	27
Добри практики	24
Национална среща	9

Някои от университетите или библиотеки домакини също са финансирали частично събитията.

Постижения

Българският информационен консорциум е активен участник в инициативите на библиотечната общност. Постиженията на БИК са свързани с прилагането на модерния стил на управление ориентиран към резултати, който разчита на участие, координация и осигуряване на съдействие. Фактите показват че:

- Българските библиотеки работят заедно.
- Участниците в консорциумните споразумения реализират ползи, благодарение на съвместно положените усилия. От една страна те спестяват средства, а от друга осигуряват на потребителите си разнообразие от информационни ресурси и подобряват обслужването.
- Електронните информационни ресурси са вече значителна част от библиотечните фондове и се използват активно от читателите.
- Засилва се интереса към внедряване на нови технологии в библиотеките като резултат и от организираните наши семинари за представянето им.
- Научната комуникация се развива и става по-ефективна.